

Birçok kişi ibadetlerinden imani lezzeti alamadıklarından şikâyetçidir.

Bunlar "Öyle bir püf noktası söyle ki, biz ilahi irfana varalım." diye sorarlar. Bu insan yaratılışının gayesidir. İlahi irfan yollarının insan tarafından bilinmesi lazımdır.

İrfan Arapça bir kelimedir. İlim ve irfan benzer kelimelerdir. İlim manası itibariyle genel bir anlam taşır. İrfan ise özel bilgiyi ifade eder. İrfan'ın en güzel tarifi "Allahü Teâlâ'yı tanımaktır:"

İlahi irfan; bir insan Allah (c.c.)'ın sıfatlarını öğrendi. Bunu sadece okuyarak öğrendi diyelim. İşte ilahi irfan bu sıfatların o insanda görülmesiyle olur. Yani sadece bilgi olarak değil, insanın yaşayarak bu sıfatları öğrenmesi ile.

Bir insan Allah (c.c.)'ın birliğine inanırım diyorsa o irfan sahibidir denemez. Çünkü onun sahip olduğu sadece onun bilgisidir.

Çoğu insan dua eder, hatta ağlar ama "Rab nedir?" diye sorulsa buna bir izah getiremez. Bu engeldir. Karanlıkta bir şey tutmaya çalışan insanın durumuna benzer.

Bir insan bilgi sahibi oldu ve Allah (c.c.)'ı tanımak istiyor. Bu kişi bunu istiyor ama Allah (c.c.)'ın sıfatlarını bilmezse, O'nun yanından geçse dahi O'nu tanımaz.

Kısacası irfan, insanın Rabbinin bildiği tanıdığı bütün sıfatlarını kendi zatında yaşamasıdır. Peki irfanın yolları nedir? Bakın bu yolda iki türlü insan vardır:

1. Çaba sarfeden

2. Hiç çaba sarf etmeden, irfana sahip olmak isteyen

Bu ikinci gruptaki insanlar bilmelidirler ki, Allah (c.c.) zikredildiğinde, istek duyarlar ama hiç çaba sarf etmezler. Bunların Allah (c.c.) ile görüşmesi mümkün değildir.

İrfan için çaba değil çabalar şarttır. Allah (c.c.)'ın irfanı ancak, O'nun lütfu ile mümkündür. Çünkü irfana ulaşmak o kadar yüce bir duygudur ki, ona dünyevi kurallar içinde ulaşmak mümkün olmazdı. Ancak Allah (c.c.) lütfederse oluyor.

Allah (c.c.) tarafından, bana bahsedilen şeylere kim uyarsa o, kısa zamanda değiştiğini hissedecektir. Söylediklerimi dikkatle dinleyin. Bununla birlikte, bunlar bir sihirbazlık değildir. Bir gecede arif olamazsınız. Söylediklerimi aklınızda tuttuğunuzda, bir sıkıntı kalmayacak ve Kuran'ın anlattığı Allah (c.c.) ile ilişkiye gireceksiniz.

Duanın kabulü için doğru bir çaba şarttır. İki durum hariç:

1. Allah (c.c.) kuluna sen sadece dua et diye vahiy ederse. Mehdi (a.s.) zamanında veba için aşı yaptırmama emri gibi. Bu Allah (c.c.)'ın mucizesidir.

2. Çaba için elinde hiç imkan yoksa

Sadece dua ve sadece çaba ile insan Allah (c.c.)'ı elde edemez. O zaman doğru çaba ve doğru dua etmek gerekir. Dolayısıyla ilahi irfanın üç yolu;

1. Dua

2. Çaba

3. Bunların doğru şekilde yapılmasıdır.

Doğru çaba için, çabanızın kapsamlı olması lazımdır. Sınıf geçmek için tek derse çok değil, her derse yeterince çalışmak gerekir. Bu işte başarı için iki şart vardır;

1. Genel prensipler

2. O işle ilgili püf noktaları.

İrfanda da bu yollar geçerlidir. Genel prensipleri bilmeyen insan pratik yolları da bilemez. İnsan kendi tecrübeleriyle kestirme yolları öğrenir. Genel prensipleri bilmeyen insan için püf noktalarının önemi yoktur. O nedenle genel prensipler üzerinde duracağız.

İrfan kalple ilgilidir, dille ifade edilemez. Tatlı şöyledir denince anlaşılmaz. Ancak kişi onu tadınca bilir. İrfanda böyledir. Eğer bu durum kalple değil dille olsaydı, Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ve Mehdi (a.s.) herkesi irfan sahibi yaparlardı.

İrfan elle tutulur bir şey değildir. İrfan açısından kim ne seviyededir, kimse bilemez.

Allah (c.c.)'a ulaşmanın bir yolu var, iki şeyin ortak noktasını bulmak. Bir insanın irfan sahibi olabilmesi için Allah (c.c.) ile ortak yönlerinin olması lazımdır. Bu yoksa irfan sahibi de olunamaz.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "Siz Allah (c.c.)'ın ahlakıyla ahlaklanırsanız, Allah (c.c.)'ı görürsünüz." buyurdu. Allah (c.c.)'ın ahlakıyla kastedilen O'nun sıfatlarıdır. Öyleyse Allah (c.c.)'ın sıfatları nasıl elde edilir. Birçok insan istediği halde, kalpleri katı olduğu için bu sıfatlara sahip olamaz. Öyleyse insan amellerine Allah (c.c.)'ın sıfatlarını nasıl yansıtacağız?

Öncelikle bu sıfatları bilmek lazımdır. İnsanın bunları bilmesi ve aklında bulundurması lazımdır. Kelime manalarını bilmek lazımdır ki insana etki etsin ve ameline yansısın. O kelime söylenince, o sıfatla ilgili şeylerin insanın zihninde canlanması lazımdır.

Mesela Allah'ın en belirgin sıfatı Rahman oluşudur. Kulları daha istemeden, hatta ihtiyacının ne olduğunu tam olarak bilmezken, Allah-u Teâlâ kullarının ihtiyacını bilir ve daha onlar istemeden bazı ihtiyaçlarını karşılar. İlahi irfanı isteyen birisi Allahın bu sıfatını anlayabilmek için onu yaşamalı ve elinden geldiğince ihtiyaç sahibi insanların durumlarını gözeterek daha onlar istemeden yardım etmeye çalışmalıdır. Anlaşılacağı gibi Allahın bu sıfatını sadece dil ile söyleyerek Rahmanı anlayamayız.

Vadedilen Mehdi (as) şöyle der; "İnsan Kelime-i Tevhidin hakikatini yakalayınca ve fiilen hayatını ona göre düzenleyince maneviyatta büyük ilerlemeler kaydedip Allah'ın (C.C.) harikulâde ve şaşılacak kudretlerine (mucizelerine) mazhar olur."

Tevhid nimetini elde eder etmez insanın harikulâde değişikliğe uğraması bir gerçektir. Bu makama ulaşmış insan kin, haset, gösteriş vs. putlardan kurtulur. İnsan, kibir, kendini beğenme, gösteriş, kin tutma, düşmanlık, haset, bencillik, iki yüzlülük, sözünde durmamak vs. gibi putlardan kurtulmadığı müddetçe gerçek muvahhit olamaz ve söz konusu değişikliğe uğrayamaz.

Bu putlardan kurtulmadığı müddetçe ona "İla ilahe illallah"a iman eden kimse denemez. Çünkü içinde bu kötülükleri taşıyan tevekkül sahibi değildir. Nitekim sadece dille: "İla ilahe illallah"ı ikrar etmesi hiçbir işe yaramayacaktır. Böyle kimse "La İlahe İllallah"ı okumasına rağmen nefisine (hâkim olmayıp) hoşuna gitmeyen bir şey vuku bulur bulmaz öfkeli nefis ona hâkim olur ve onun mabudunun yerine geçer.

Adamın biri Vadedilen Mesih ve Mehdi'ye (A.S.), eline tesbih alıp çekmenin doğru olup olmadığını sordu.[1] Vadedilen Mesih (A.S.) şöyle buyurdu: "Bu şekilde tesbih çekenin gerçek amacı tesbih tanelerini saymaktır. O, hedeflediği sayıyı tamamlamak ister. Şimdi o, zikretmek veya sayı saymak işinden ancak birisine kendini verebilir."

Bu bir gerçektir ki, sayı tamamlamak peşinde olan, gerçek tövbeden mahrum kalır. Allah (C.C.) aşkında yok olmuş peygamberler ve diğer kâmil kimseler ne tesbih tanelerini saymış ne de buna gerek duymuşlar. Hak Ehli her an Allah'ı (C.C.) zikrederler. Böyle bir soruyu sormak bir yana bunu düşlemek bile onlara göre beyhudedir. Sevgilisinin ismini sayarak anan bir âşık tanıyor musunuz? Allah'ı (C.C.) gerçekten seven ve kâmil teveccüh ile Allah'a (C.C.) (her an Allah ile meşgul olma vasfına) sahip olan kimsenin sayı düşünmesi imkânsızdır. Çünkü zikir onun ruhunun gıdasıdır. O Allah'ı (C.C.) zikrettikçe zevk ve lezzet alır ve bu yolda ilerleme kaydeder. Fakat amacı sayının tamamlanması olunca, insan bunu zoraki iş imiş gibi tamamlayacaktır. (Ve hiçbir merteye elde edemeyecektir.

Adamın biri: "O zaman namazdan sonra otuz üç kere tesbih çekmenin hükmü nedir?" diye sorunca, Mehdi (A.S.): "Aslında Peygamber Efendimiz (S.A.V.) muhatabın mertebesine göre ona nasihat ederdi." Bu gerçeği göz ardı ettikleri için insanlar zorluklarla karşılaştılar.

Nitekim onlar: "Bu iki hadis birbirine ters düşmektedir" derler. Hâlbuki sundukları iki hadis arasında hiçbir ihtilaf bulunmaz. Çünkü hadiste edilen nasihat değişik kişilerin değişik mertebelerini göz önünde bulundurarak yapılmıştır.

Mesela, Peygamber Efendimiz'e (S.A.V.) bir kişi gelir ve O'na: "İyilik nedir?" der. Peygamber Efendimiz onun annesi ve babasına karşı saygılı olmadığını bilir ve ona cevaben: "Anne-babaya karşı saygılı olmak iyiliktir" buyurur. Şimdi hiç kimse bu hadisi örnek göstererek, diğer bütün iyilikleri terk edemez. Otuz üç kere tesbih çekme hadisinin hikmeti de işte budur. Kur'an-ı Kerim "Felaha ulaşasınız diye Allah'ı (C.C.) çok çok anın[2]" buyurmaktadır. Şimdi Allah'ın (C.C.) sadece otuz üç kere anılması kesinlikle çok çok anma anlamına gelmez. Unutmamanız gerekir ki, otuz üç kere tesbih çekmek meselesi de, muhatabın manevî mertebesini göz önünde bulundurarak söylenmiş bir sözdür. Yoksa Allah'ı (C.C.) zevk ve lezzetle zikreden sayılarla işi ne? Çünkü o sevgilisini sayısızca anar.

[1] Tesbih çekmek ve tesbih etmenin bir birinden farklı olduğunu aklımızdan çıkarmamız gerekir. Tesbih eden sayı göz önünde bulundurmazken tesbih çeken sayı önem verir.

[2] Enfal; a.46